

ПОРЯДОК
скасування рішення спеціалізованої вченої ради
про присудження наукового ступеня

Загальні положення

1. Цей Порядок регулює процедуру скасування Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти (далі – Національне агентство) рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня у разі виявлення у захищених наукових досягненнях у вигляді дисертації або опублікованої монографії, або сукупності статей, опублікованих у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки (далі – наукові досягнення) порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації, інших порушень академічної доброчесності, визначених законодавством про освіту).

2. Національне агентство здійснює діяльність у сфері виявлення порушень академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», цього Порядку, Статуту Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

3. З метою здійснення покладених повноважень Національне агентство має право:

1) одержувати в установленому законодавством порядку від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій і громадян інформацію, документи та матеріали, необхідні для розгляду відповідних питань;

2) залучати спеціалістів центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій (за погодженням з їх керівниками), експертів, а також міжнародних експертів - професорів провідних іноземних вищих навчальних закладів та/або експертів інституцій, які забезпечують якість вищої освіти в інших державах.

Подання повідомлень про порушення академічної доброчесності та їх попереднє вивчення

4. Повідомлення про порушення академічної доброчесності (далі – повідомлення) може бути подане до Національного агентства фізичною або юридичною особою, громадським об'єднанням без статусу юридичної особи, особисто або через уповноважену ним особу (представника), повноваження якої оформлені відповідно до законодавства, у письмовій або в електронній формі із використанням кваліфікованого електронного підпису та/або кваліфікованої електронної печатки.

Відкликання повідомлення не є підставою для припинення його розгляду.

5. Повідомлення має містити:

1) найменування органу, до якого воно подається;

2) прізвище, ім'я, по батькові особи, яка подала повідомлення, або керівника юридичної особи, від імені якої подане повідомлення, адреса для листування, контактні дані (номер телефону, адреса електронної пошти тощо);

3) відомості про захищені наукові досягнення (повна назва наукових досягнень та прізвище, ім'я, по-батькові автора), захист якого здійснювався в Україні, про наявність порушення академічної доброчесності у якому подається повідомлення; контактні дані автора (за наявності такої інформації у особи, яка подала повідомлення);

4) реквізити рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня на основі захищених наукових досягнень (за наявності такої інформації у особи, яка подала повідомлення);

5) відомості про ознаки порушення академічної доброчесності у захищених наукових досягнень у вигляді порівняльної таблиці із наведенням фрагментів наукових досягнень та відповідних фрагментів джерел, які висвітлюють наукові (творчі) результати, отримані іншими особами, та/або фрагментів опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства, відомостей про вигадування фактів чи даних, свідому зміну чи модифікацію вже наявних даних у межах наукових досягнень тощо;

б) підпис особи, яка подала повідомлення (крім випадків подання його в електронній формі) та дата подання повідомлення.

До повідомлення, що подається уповноваженою особою (представником), додається документ, що засвідчує його повноваження.

До повідомлення можуть бути додані інші документи та матеріали на підтвердження викладених у ньому відомостей.

6. Подані повідомлення реєструються у секретаріаті Національного агентства та невідкладно передаються голові Комітету з питань етики (далі – Комітет), який доручає секретаріату Національного агентства здійснити у строк до 5 робочих днів перевірку поданого повідомлення на відповідність вимогам пункту 5 Порядку.

Повідомлення, що містять умисне приниження честі і гідності особи, виражені в непристойній формі, а також анонімні повідомлення, не підлягають розгляду.

7. За наслідками перевірки Комітет у строк до 15 днів приймає рішення:

- у разі невідповідності повідомлення вимогам пункту 5 Порядку, - про залишення повідомлення без розгляду;

- у разі відповідності повідомлення вимогам пункту 5 Порядку, - про прийняття до розгляду та про призначення, за пропозицією голови Комітету, доповідача.

8. Комітет розглядає повідомлення у строк до трьох місяців із дня прийняття до розгляду. Цей строк може бути продовжений на строк до трьох місяців Комітетом за мотивованим зверненням доповідача у разі потреби додаткової перевірки обставин та/або матеріалів справи, проведення експертизи.

9. За дорученням доповідача секретаріат Національного агентства здійснює перевірку викладених у повідомленні відомостей щодо порушення академічної доброчесності.

Під час здійснення такої перевірки секретаріат Національного агентства не обмежений наведеною у повідомленні інформацією.

За пропозицією доповідача Комітет може призначити експертизу (на предмет порушення академічної доброчесності), із одночасним визначенням фахівця (фахівців), якому (яким) доручається проведення експертизи.

10. Доповідач, визнавши зібрані матеріали з перевірки повідомлення достатніми для його розгляду по суті, не пізніше ніж за місяць до закінчення строку, визначеного у пункті 8 Порядку, вносить на розгляд Комітету мотивований проєкт рішення із доданими матеріалами перевірки відомостей, викладених у повідомленні, або, мотивоване звернення щодо необхідності проведення додаткової перевірки обставин та/або матеріалів справи чи проведення додаткової експертизи.

У разі подання мотивованого звернення Комітет на найближчому засіданні приймає рішення про продовження строку розгляду справи або, у випадку визнання звернення необґрунтованим, про заміну доповідача із визначенням розумних строків для подання проєкту рішення Комітету.

Розгляд справи про скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня Комітетом з питань етики

11. Голова Комітету, отримавши від доповідача проєкт рішення Комітету із доданими матеріалами перевірки, призначає дату розгляду справи на засіданні Комітету в межах строку, визначеного пунктом 8 Порядку, але не раніше ніж за місяць з дня отримання від доповідача проєкту рішення Комітету.

12. Інформація про дату, час і місце розгляду справи на засіданні Комітету оприлюднюється на офіційному веб-сайті Національного агентства не пізніше ніж за 20 днів до дня його проведення. Заінтересовані особи вважаються повідомленими про дату, час і місце засідання з дня, наступного за днем оприлюднення відповідного оголошення на офіційному веб-сайті Національного агентства.

Одночасно секретаріат Національного агентства, у разі наявності контактних даних автора наукових досягнень у повідомленні, вживає заходів щодо його повідомлення, а також, засобами електронного зв'язку - заклад вищої освіти (наукову установу), у спеціалізованій вченій раді якого було захищено наукові досягнення, щодо якого розглядається питання про порушення академічної доброчесності, про дату, час і місце розгляду справи Комітетом.

13. Для цілей цього Порядку заінтересованими особами є:

1) автор наукових досягнень, щодо якого розглядається питання про порушення академічної доброчесності (далі –автор);

2) науковий керівник (консультант) автора;

3) офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукові досягнення автора;

4) голова постійно діючої спеціалізованої вченої ради, у якій було захищено наукові досягнення, або члени разової спеціалізованої вченої ради, які надали позитивні висновки про наукові досягнення автора;

5) заклад вищої освіти (наукова установа), у спеціалізованій вченій раді якого (якої) було захищено наукові досягнення автора.

14. До початку розгляду справи Комітетом заінтересовані особи мають право особисто та (або) через своїх уповноважених осіб (представників):

1) на підставі письмової заяви ознайомлюватися у секретаріаті Національного агентства із проєктом рішення Комітету та матеріалами перевірки відомостей, викладених у повідомленні;

2) подавати особисто або через уповноважену особу (представника), не пізніше ніж за 10 днів до дня, призначеного для розгляду справи Комітетом, власні письмові пояснення стосовно повідомлення і матеріалів його перевірки, а також будь-які документи та матеріали на спростування (підтвердження) викладених у них доводів, або відмовитися від надання будь-яких пояснень;

3) подавати заяви про відвід члена Комітету відповідно до пункту 17 цього Порядку.

15. Заінтересовані особи, їх уповноважені особи (представники) мають право бути присутніми під час розгляду справи Комітетом.

На запрошення Комітету можуть бути присутні інші особи.

16. Комітет розглядає справу у порядку, визначеному Положенням про комітети Національного агентства, з урахуванням особливостей, визначених цим Порядком.

17. У разі наявності у члена Комітету реального або потенційного конфлікту інтересів або за наявності інших підстав, що можуть свідчити про його упередженість під час розгляду справи, за рішенням Комітету він відводиться від розгляду відповідної справи.

Рішення про відвід приймається на підставі заяви заінтересованої особи про відвід члена Комітету, яка може бути поданою до початку розгляду справи Комітетом, або заяви члена Комітету про самовідвід.

Член Комітету не бере участь у вирішенні питання щодо власного відводу або самовідводу.

18. Комітет починає розгляд справи з доповіді доповідача, який викладає підстави прийняття матеріалів до розгляду, встановлені та досліджені обставини, висновок по суті питання.

За рішенням Комітету заінтересовані та запрошені особи надають пояснення та відповідають на запитання.

Комітет може прийняти мотивоване рішення про позбавлення цих осіб права участі в засіданні Комітету, якщо вони перешкоджають його проведенню.

19. Будь-які документи чи свідчення про наявність або відсутність порушення академічної доброчесності в наукових досягненнях не є вирішальними, не мають наперед визначеного значення для Комітету і враховуються в сукупності з іншими документами та матеріалами при прийнятті рішень відповідно до цього Порядку.

20. За наслідками розгляду справи Комітет на закритій частині засіданні приймає одне з таких рішень:

1) про внесення до Національного агентства подання про скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня у зв'язку із встановленням факту порушення академічної доброчесності (щодо рішень спеціалізованих вчених рад, ухвалених після набрання чинності Законом України «Про вищу освіту»);

2) про внесення до Національного агентства подання про порушення академічної доброчесності (щодо рішень спеціалізованих вчених рад, ухвалених в період з дня, наступного за днем проголошення державної незалежності України та до набрання чинності Законом України «Про вищу освіту»);

3) про непідтвердження відомостей про порушення академічної доброчесності у наукових досягненнях.

Засвідчені копії рішень Комітету надаються заінтересованим особам за вимогою у триденний строк.

Прийняття рішення Національним агентством за поданням Комітету з питань етики

21. Подання Комітету розглядається на засіданні Національного агентства.

22. Інформування заінтересованих осіб про дату, час і місце розгляду справи на засіданні Національного агентства здійснюється відповідно до пункту 12 Порядку.

23. На засіданні Національного агентства мають право бути присутніми особи, визначені пункту 15 Порядку. Заінтересовані та запрошені особи надають пояснення, відповідають на запитання після надання їм слова головуючим на засіданні Національного агентства.

Національне агентство може прийняти мотивоване рішення про позбавлення цих осіб права участі в засіданні Національного агентства, якщо вони перешкоджають його проведенню.

24. Питання відводу та самовідводу у разі наявності у члена Національного агентства реального або потенційного конфлікту інтересів або за наявності інших підстав, що можуть свідчити про його упередженість під час розгляду справи, визначаються відповідно до пункту 17 Порядку.

25. За наслідками розгляду подання Комітету Національне агентство приймає одне з таких рішень:

1) про скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня у зв'язку із встановленням факту порушення академічної доброчесності (щодо рішень спеціалізованих вчених рад, ухвалених після набрання чинності Законом України «Про вищу освіту»);

2) про встановлення порушення академічної доброчесності (щодо рішень спеціалізованих вчених рад, ухвалених в період з дня, наступного за днем проголошення державної незалежності України та до набрання чинності Законом України «Про вищу освіту»);

3) про відхилення подання Комітету у зв'язку із непідтвердженням відомостей про порушення академічної доброчесності у наукових досягненнях.

26. Рішення Національного агентства про скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня у зв'язку із виявленням порушення академічної доброчесності у наукових досягненнях повинне включати застосування обмежень, передбачених частиною шостою статті 6 Закону України «Про вищу освіту».

27. Національне агентство протягом 10 днів з дня прийняття відповідного рішення надсилає його копію до Міністерства освіти і науки України (далі – Міністерство).

У разі, якщо рішення спеціалізованої вченої ради було затверджено атестаційною колегією Міністерства, Міністерство скасовує наказ про затвердження такого рішення протягом 10 днів з дня надходження рішення Національного агентства про скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня у зв'язку із встановленням факту порушення академічної доброчесності у наукових досягненнях.

З дня, наступного за днем скасування відповідного наказу припиняються доплати (надбавки) та інші права, обумовлені присудженням відповідній особі наукового ступеня.

28. Рішення Національного агентства про встановлення порушення академічної доброчесності враховується Національним агентством під час акредитації освітніх програм, інституційної акредитації, здійснення інших повноважень, доводиться до відома МОН, а також керівника юридичної особи, у якій працює відповідна особа, а якщо вона є керівником юридичної

особи публічного права – до відома керівника органу, до відання якого належить така юридична особа.

29. Рішення Національного агентства та Комітету оприлюднюються на офіційному веб-сайті Національного агентства протягом 10 днів з дня розгляду справи на засіданні Національного агентства.

Засвідчені копії рішень Національного агентства надаються заінтересованим особам у триденний строк з дня їх звернення.

30. Витрати, понесені Національним агентством під час перевірки повідомлення, яке виявилось завідомо безпідставним або містило завідомо неправдиві відомості, можуть бути стягнуті з особи, яка подала повідомлення, у судовому порядку.

Оскарження рішення Національного агентства

31. Рішення Національного агентства за результатами розгляду подання Комітету може бути оскаржене у порядку, визначеному Національним агентством, який оприлюднюється на офіційному сайті. За результатами розгляду скарги Національне агентство приймає обґрунтоване рішення про повне або часткове задоволення скарги, або про залишення поданої скарги без задоволення.

32. Рішення Національного агентства може бути оскаржене в судовому порядку.

Добровільна відмова від наукового ступеня

33. Особа, що має науковий ступінь, може будь-коли, але не пізніше моменту прийняття до розгляду Комітетом повідомлення про академічний плагіат щодо неї, відмовитись від наукового ступеня, подавши Національному агентству відповідну нотаріально завірнену заяву в довільній формі. Протягом п'яти робочих днів з дня одержання заяви Комітет вносить Національному агентству подання про скасування рішення спеціалізованої

вченої ради про присудження особі наукового ступеня та позбавлення її відповідного наукового ступеня.

34. Національне агентство на найближчому засіданні своїм рішенням скасовує рішення спеціалізованої вченої ради про присудження особі наукового ступеня та вносить подання Міністерству про позбавлення такої особи наукового ступеня.

Міністерство скасовує такий наказ (повністю або у відповідній частині) не пізніше як на десятий робочий день з дня надходження подання від Національного агентства.

35. У разі скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження особі наукового ступеня за її добровільною заявою, перевірка наукових досягнень на наявність порушення академічної доброчесності не проводиться.

36. Позбавлення особи наукового ступеня за її ініціативою розцінюється як прояв академічної доброчесності.